

A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszere (MEBIR-MSZ 28001:2003)

Szabó István
ÉMI TÜV Bayern Kft.
TÜV CERT vezető auditor

A **MEBIR** más néven **OHSAS** (Occupational Health and Safety Assessment Series) a munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszerek követelményét határozza meg, többek között annak érdekében, hogy egy adott szervezetnél a munkabiztonsággal és munkaegészségüggyel összefüggő kockázatok kézben tartása a veszélyek azonosításával és a kockázatok értékelésével lehetővé váljon.

Az **MSZ 28001:2003** műszaki tartalma és szerkezete teljesen megegyezik az **OHSAS 18001:1999** szabvánnyal.

Ez a szabvány minden olyan szervezetnél alkalmazható, amely arra törekszik, hogy

- irányítási rendszert hozzon létre a munkavállalók és egyéb, olyan érdekelt felek kockázatának megszüntetésére vagy lehető legkisebb mértékűre való csökkentésére, akik ki vannak téve a szervezet tevékenységével kapcsolatos munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági (MEB) kockázatnak,
- irányítási rendszert vezessen be, tartson fenn és folyamatosan fejlesszen,
- megbizonyosodjon róla, hogy megfelel a kinyilvánított MEB-politikájának,
- mások előtt is bizonyítani tudja megfelelőségét,
- kérhesse irányítási rendszerének külső szervezet általi tanúsítását/regisztrálását,
- saját elhatározásából feleljen meg e szabványnak és ilyen tartalmú nyilatkozatot is teheszen.

Jelen szabvány a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági kérdésekkel és nem a termékek vagy szolgáltatások biztonságával foglalkozik.

A MEBIR elemei

- **MEB-politika:** a szervezet felső vezetése által jóváhagyott, a munkavállalók részére közzé tett és általuk elfogadott, dokumentált, bevezetett, minden érdekelt fél részére rendelkezésre álló politika, ami világosan meghatározza az általános egészségvédelmi és biztonsági célokat, tartalmazza a biztonsági eredményesség fejlesztésére irányuló elkötelezettséget.

- **Tervezés:** a szervezetnek folyamatokat kell kialakítania és módszereket kell alkalmaznia a veszélyek folyamatos felismerésére, a kockázatok értékelésére és kézben tartására, a tevékenységi körébe tartozó, ill. ahhoz kapcsolódó személyekre, berendezésekre, felszerelésekre vonatkozóan, beleértve az alvállalkozókat, látogatókat, ill. a más szervezetek által rendelkezésre bocsátott tárgyi erőforrásokat is.

Feladatként tekintendők továbbá:

- a szervezetre vonatkozó jogszabályi és egyéb követelmények megállapítása, folyamatos figyelése és naprakész állapotban tartása,
- dokumentált munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági célok kialakítása és fenntartása minden érintett tevékenységi szintre,
- MEB-irányítási program(ok) kialakítása, fenntartása, rendszeres, tervezett időközönkénti felülvizsgálata és szükség szerinti kiegészítése.

- **Bevezetés és működés:** a szervezetnek dokumentáltan meg kell határozni és közzé kell

tenni azon személyek felelősségi- és hatáskörét, akiknek tevékenysége – irányítás, jóváhagyás, ellenőrzés révén – jelentős hatással bír az irányítási rendszer folyamatainak MEB-kockázataira, a MEB-irányítás hatékony működésére.

Ezért:

- meg kell határozni a *szervezeti felépítést/organigramot*, ki kell jelölni a *vezetőség megbízottját*,

- biztosítani kell a személyi erőforrásoldal alkalmasságát *képzés, tudatosság, felkészültség* által a MEBIR követelményeiből adódó feladatok megoldására, beleértve a vészhelyzeti felkészültséget és a reagálásra vonatkozó követelményeket is,

- gondoskodni kell arról, hogy kialakítsák a *tanácskozás és a kommunikáció* megfelelő szintjét, biztosítva ezáltal azt, hogy a MEB-információ eljusson a munkavállalókhoz ill. az információk beérkezzenek a munkavállalóktól,

- a MEBIR működését rögzítő *dokumentumok* legyenek érthetőek, az érvényes változatok elérhetőek, visszakereshetőek, azonosíthatóak,

- a *szervezet működésének szabályozása* legyen olyan szintű, ami biztosítja a MEB-politika és -célok minél eredményesebb, kockázatmentesebb teljesítését, beleértve az emberi képességekhez történő hozzáigazítást is,

- a *vészhelyzetre való felkészülést és reagálást* is figyelembe kell venni a tervezésnél.

- **Ellenőrző és helyesbítő tevékenység:**

ennek érdekében a szervezet végezze el

- a *működés eredményességének rendszeres figyelemmel kísérését és mérését* (MEB-politika, -célok teljesülése, a kockázatértékelés módszereinek bevezetése, hatékonysága, a jogszabályi megfelelés mértéke, a balesetek, egészség-károsodások, majdnem balesetek konzekvenciái, összefüggésben a MEB működési hatékonyságával, a munkáltatói, munkavállalói együttműködés színvonalával),

- *balesetek, események, nem-megfelelőségek kivizsgálását, helyesbítő és megelőző intézkedések megtételét* (a felelőségek és hatáskörök gyakorlati alkalmazási színvonalára a balesetek, események, nem-megfelelőségek kezeléséről, kivizsgálásáról, különös tekintettel az intézkedések hatékonyságára – intézkedés bevezetése előtti kockázatértékeléssel)

- a *feljegyzések kezelését* (olvashatóak, azonosíthatóak, visszakereshetőek, az adatvesztéstől védettek legyenek, szabályozott megőrzési idővel),

- irányítási rendszere működési színvonalának ellenőrzését *audit* által (bizonyos időközönként), a szervezet tevékenységére vonatkozóan).

- **Vezetőségi átvizsgálás:** a szervezet felső vezetősége bizonyos, általa meghatározott időközönként vizsgálja át a MEBIR működésének megfelelőségét, eredményességét, biztosítva ezáltal annak folyamatos alkalmasságát, megfelelőségét. Az átvizsgálásnak figyelembe kell vennie a MEBIR minden folyamatának működési hatékonyságát, a külső és belső tényezők változásait és a folyamatos fejlesztés iránti elkötelezettséget is.

A kockázatok állandóan jelen vannak egy vállalkozás életében. A technikai fejlődéssel együtt járó bonyolult munkafolyamatok, technológiák, újfajta veszélyforrásokkal is párosuló munkakörülmények miatt a munkabiztonság és -egészségügy feladatai egyre nagyobb prioritást kapnak egy vállalkozás életében. Alapvető elv a megelőzés, ezért a biztonsági és egészségügyi irányítás elengedhetetlen a kockázatok csökkentése céljából.

A munkavédelmi törvényt módosító 2004. évi XI. törvény 11.§-ában kiemelten foglalkozik a kockázatértékeléssel és annak eredményeinek munkáltató általi dokumentálásával. A törvényi előírás végrehajtásának legkézenfekvőbb módja a MEBIR kiépítése és működtetése.